

Interview: Crisis in de FDP

FDP'er Otto Fricke over de problemen van de Duitse liberalen

Achtergrond - 13 oktober 2011

De FDP zit in een diepe crisis. De partij werd dit jaar uit vijf deelstaatparlementen gestemd en zou zelfs bij landelijke verkiezingen de kiesdrempel van 5 procent niet meer halen. De interne discussie over Griekenland en de eurocrisis schaadt het Europese profiel van de liberalen. FDP-parlementariër Otto Fricke: "De FDP moet weg van de radicale standpunten."

Bij de Bondsdagverkiezingen van 2009 haalde de FDP 14,6 procent van de stemmen. Daarmee kon ze gaan regeren met CDU/CSU, die coalitiepartner SPD maar wat graag inruilde voor de liberalen. Sindsdien gaat het bergafwaarts. De belastingverlaging die de FDP de kiezers had beloofd, bleek in tijden van economische crisis niet waar te maken. Ook op andere punten lukte het de partij niet zich te profileren.

Dat bevestigt Otto Fricke, parlementariër en financieel specialist van de FDP, tegenover Duitslandweb in vloeiend Nederlands. "Waar de FDP staat, kan de kiezer vaak niet zien. De afschaffing van de dienstplicht was bijvoorbeeld ons thema, maar werd uitgevoerd door CSU-minister van Defensie Zu Guttenberg." Fricke staat Duitslandweb telefonisch te woord terwijl hij op weg is naar Den Haag. Daar neemt hij deel aan netwerkgesprekken tussen Duitsers en Nederlanders over de samenwerking tussen beide landen, georganiseerd door de Duitse ambassade.

Terwijl de VVD in Nederland tijdens de economische crisis bij de verkiezingen in 2010 de grootste partij werd, keren de Duitse kiezers zich juist van de liberalen af. Dat komt onder meer omdat de Duitse economische situatie zijn partij parten speelt, zegt Fricke. "In Nederland ging het al eerder economisch slechter. In Duitsland gaat het juist goed. De werkloosheid daalt. Daardoor hebben mensen bij ons niet het gevoel dat er iets moet veranderen. Dan luisteren ze niet naar een partij die zegt dat de economie en de markt belangrijk zijn."

Brokkenpiloot Westerwelle

Otto Fricke (1965) is sinds 2002 namens de FDP lid van de Bondsdag en begrotingsspecialist van zijn partij. Van huis uit is hij advocaat. Fricke komt uit

Krefeld, bij de Nederlandse grens, en vervulde een deel van zijn dienstplicht in Nederland. (Afb.: Studio Kohlmeier)

Een ander verschil met de VVD is dat de FDP al sinds 2009 regeert, terwijl de Nederlandse liberalen bij de verkiezingen in 2010 nog in de oppositie zaten. “En we zijn, anders dan de VVD, de kleinere coalitiepartner”, vult Fricke aan. De positie van de liberalen in de regering wordt volgens de FDP-parlementariër nog extra moeilijk gemaakt door de beperkte speelruimte die de CDU hen biedt. “Wij willen wel dingen veranderen maar kunnen dat niet door hoe de CDU zich opstelt.”

En dan zijn er nog de personele problemen van de FDP. Zo zat de partij flink in haar maag met brokkenpiloot Guido Westerwelle. De partijleider, minister van Buitenlandse Zaken en vice-kanselier, die de liberalen aan de winst van 2009 had geholpen, stapelde de ene ongelukkige uitspraak op de andere. Onder druk van zijn partij legde hij zijn voorzitterschap en zijn functie als vice-kanselier in mei van dit jaar neer. “Westerwelle heeft niet alles fout gedaan”, zegt Fricke. “Maar beide functies samen, dat was te veel.” Programmatisch speelt Westerwelle echter nog steeds een belangrijke rol in de partij, aldus de liberale parlementariër.

Flexibel bamboe

De jonge minister Philipp Rösler (38) volgde Westerwelle op als partijvoorzitter en vice-kanselier. Ook twee andere jonge liberalen maakten pijlsnel carrière: Daniel Bahr (34), die in mei dit jaar de nieuwe minister van Gezondheid werd; en Christian Lindner (32), sinds 2010 secretaris-generaal van de FDP en daarmee een van de auteurs van het nieuwe liberale partijprogramma dat in 2012 klaar moet zijn. Maar met de nieuwe jonge garde bleek de crisis niet opgelost. De FDP verloor na Röslers aantreden nog meer deelstaatverkiezingen dan daarvoor.

Toch denkt Fricke dat Rösler de partij uit de crisis kan halen. “Dat duurt altijd even. Dat heb je niet in twee, drie maanden voor elkaar.” Volgens zijn critici is Rösler te onervaren om dat voor elkaar te krijgen. “Dat verwijt kreeg de Nederlandse liberale premier Rutte aan het begin ook”, zegt Fricke. “Rösler heeft gezegd: ‘Bamboe buigt mee met de wind maar breekt niet’. Dat maakt hem anders, flexibeler dan Westerwelle, die meer het type harde eik is.”

Eurosceptis

Flexibiliteit heeft Rösler de komende tijd nodig om de inhoudelijke twisten van de liberalen op te lossen. De afgelopen weken profileerde de van huis uit pro-Europese FDP zich onder Röslers leiding opeens als eurosceptische partij, die hardop durfde te zeggen dat er niet eindeloos geld in de bodemloze Griekse put

mocht worden gegooid. Tegelijkertijd kregen kritische liberalen het vorige week voor elkaar dat de FDP, voor het eerst in haar geschiedenis, een ledenreferendum moet toestaan dat door de partijbasis is ingediend - uitgerekend over het Europese Stabiliteitsmechanisme (ESM), dat in 2013 het huidige noodfonds van de euro moet vervangen.

De redding van de euro ligt ook zonder referendum al moeilijk genoeg. Oud-minister van Buitenlandse Zaken Hans-Dietrich Genscher is inmiddels van stal gehaald om te voorkomen dat de leden in december tegen het ESM stemmen. Rösler moet zien hoe hij zijn eigen eurosceptische geluiden ombuigt naar een pro-Europese boodschap. Zijn partij kan het zich niet veroorloven straks bij de CDU aan te komen met een nee tegen het ESM.

Sociale markteconomie

Dat Genscher Rösler komt helpen om het referendum in goede banen te leiden, is precies wat de partij nodig heeft, meent Fricke. "Het gaat om de mix van jonge mensen als Rösler, Bahr en Lindner, en de oudere garde als Westerwelle, fractievoorzitter Brüderle en minister van Justitie Leutheusser-Schnarrenberger. Die moeten met elkaar voor eenheid zorgen."

De sociale markteconomie blijft het kernthema van de FDP, zegt Fricke, gevraagd naar de toekomst van zijn partij. "In Duitsland heerst het gevoel dat markteconomie slecht is, de oorzaak van de crisis." Dat is niet zo, legt de FDP'er uit. Wat tot de crisis leidde, was een doorgeschoten vorm van de vrije markt.

"De FDP moet weg van de radicale standpunten", zegt Fricke. "Alleen maar vrijheid is niet goed. Dat moeten we duidelijk maken." Bij liberalisme hoort ook verantwoordelijkheid, zoals de sociale verantwoordelijkheid van de overheid. Met zo'n sociale markteconomie kan de FDP over twee jaar genoeg stemmen winnen, denkt Fricke. "In ieder geval meer dan de kiesdrempel van 5 procent."

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/364/interview-crisis-in-de-fdp>